

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1712

Q. 248. An frequens relapsus semper sit signum, quòd antea defuerit dolor
vel firmum propositum: & quænam universim sint signa veri doloris &
propositi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42433

mortale, nisi quid speciale obstet: Et hæc præca
est certissima regula operationis, secundum
dicta n. 1230. *Ad 1.* rationem in oppositum
nego Christum voluisse disponi pœnitentes
quando inveniuntur sufficienter dispositi. *Ad*
2. Non prærequiritur emendatio, uti constat
dictis n. 1231. *Ad 3.* Causa differendi absolu
tionem in primitiva Ecclesia erat circa pœni
tentes, qui fidei mysteria aut etiam modum
confitendi non satis sciebant, ideoque prius
instruendi erant, quod nunc communiter ne
cessarium non est.

¶ 1729. *Q.* 248. *An frequens relapsus semper sit signum*
quod antea defuerit dolor vel firmum propositum: Et
quænam universim sint signa veri doloris & propositi
R. Frequentem relapsum esse signum, quod
defuerit dolor aut propositum, tenent Janse
nistæ & Rigoristæ plurimi cum *Opstraedi* in Pe
store bono p. 4. c. 6. §. 3. sed certum est id non
esse universaliter verum:

1730. §. 1. Frequens relapsus est quandoque si
gnum, quod defuerit dolor aut propositum
nam rectè dicit *Lugo* d. 14. n. 160. Qui efficaciter
proponit & seriò rem aliquam, quam ali
unde moraliter implere potest, non ita facile
obliviscitur statim sui propositi, sed saltem per
aliquod tempus perseverat, & difficilius vel
rarius cadit. Quod potissimum verum est, si
nova vehementior tentatio vel occasio pericu
losior non intervenerit.

1731. §. 2. Frequens relapsus non semper est si
gnum, quod defuerit dolor vel propositum.
Probatur, alioquin quoties pœnitens relabere
tur, toties obligaretur ad repetendas omnes
priors confessiones tanquam invalidas, quod
est

est contra praxin & communem sensum fidelium: imò dum confitemur sola venialia, habemus dolorem & propositum, alioquin non auderemus petere absolutionem, & tamen moraliter certi sumus nos in ea frequenter relapsuros. Ratio à priori est, quia relapsus est tantum signum, quòd voluntas facta sit inconstans & jam fit immutata, quod facillimè fit, uti experimur, quamvis maximè seriò & sincerè aliquid voluerimus, ergo ex relapsu imprudenter colligitur, quòd voluntas antea defuerit. 2. Potest esse verus & prædominans amor Dei, quamvis statim pòst sequatur lapsus, uti patet in angelis & primis Parentibus; item in S. Petro, qui habuit sincerum & efficax propositum non negandi Christum, erat enim in gratia, quæ non stat cum voluntate peccandi, & tamen statim postea ad vocem ancillæ negavit. 3. Non est major obligatio vitandi peccata antiqua quàm nova, ad omnia enim debet se æqualiter extendere propositum, imò facilius est vitare nova quàm antiqua, quia consuetudo & habitus vitiosi magis impellunt ad antiqua, sed ex eo, quòd quis afferat nova, nemo prudenter judicat, quod defuerit dolor vel propositum in priorè confessione, ergo nec ex eo, quòd afferat antiqua.

§. 3. Quamvis multi Patres, speciatim S. 1742.
Aug. & Greg. apud Volpiliæ Tom. 4. tr. 1. c. 2. a. 3.
 & 4. Item S. Bern. in meditat. c. 4. n. 3. *Alb. M.*
 in Paradiso animæ c. 39. videantur dicere, quòd relapsus sit signum, quòd præcedens pœnitentia non fuerit vera, tamen *Rayn. in Heter. Tom. 15. p. 1. f. 1. pu. 5.* rectè ostendit hanc non fuisse eorū mentem, sed tantum voluisse esse signum

inconstantis & mutatae voluntatis, ideoque hortabantur, ut per constantiam finalem in proposito securam redderemus nostram poenitentiam. Quotidie peccantibus, inquit S. Aug. ad Macedon. nunquam per poenitentiam venia denegetur. De util. poenit. c. 2. ait, Est quaedam poenitentia, quae quotidie agitur in Ecclesia pro peccatis venialibus: quod autem dicitur de venialibus, valet pariter de mortalibus, pro quibus facilius est dolor & propositum. S. Basilius apud Auctorem viae medicae pag. 297. ait, Non sumus Angeli sed homines, qui & cadimus & resurgimus, idque saepe numero eadem hora. Th. De Kempis De imitat. Christi l. 1. c. 22. n. 6. ait, O quanta fragilitas humana, quae semper prona est ad vitia! hodie confiteris peccata tua, & cras iterum perpetras confessa: nunc proponis cavere, & post horam agis, quasi nihil proposuisses. S. Greg. Homil. 30. in Evang. In quorundam corda venit Deus & mansionem non facit, quia per compunctionem quidem Dei respectum percipiunt, sed tentationis tempore hoc ipsum, quo compuncti fuerant, obliviscuntur, sicque ad perpetranda peccata redeunt, ac si haec minime planxissent. Idem manifestè significat Rituale Romanum De Sacram. Poen. dicens, In peccata facile recidentibus utilissimum fuerit consulere, ut saepe, puta semel in mense vel certis diebus solennibus confiteantur, & si expediat, communicent: ubi supponit, quamvis relabantur, rectè confiteri.

Objt. 1. Scriptura dicit, Ex fructibus eorum cognoscetis eos, ergo ubi fit relapsus, non fuit dolor efficax. R. Non fuit dolor efficax, inconstanter, n, constanter, c, sed n. requiri efficaciam constantem, sicuti enim gratia verè remittit peccatum, quamvis gratia saepe non sit con-

constans sed abjiciatur, ita dolor: relapsus autem non probat fictam fuisse voluntatem emendandi se, sed tantum probat esse mutatam.

Obji. 2. Secundum SS. PP. vera pœnitentia est, mala præterita plangere & plangenda iterum non committere, ergo ubi fit relapsus, non fuit vera pœnitentia. R. Ista est vera pœnitentia, necessaria ad Sacramentum, n, necessaria ad perseverantiam finalem, c. ant., ergo ubi fit relapsus, non fuit vera pœnitentia, necessaria ad Sacramentum, n, necessaria ad perseverantiam finalem, c. conseq. Patres enim verbis illis significant pœnitentiam, quâ perseveramus usque ad finem & tandem salvamur, non autem illam, quâ justificemur in Sacramento.

Inst. 1. Qui iterum committit fienda, ille secundum SS. PP. est potius irrisor quàm pœnitens. R. cum S. Th. 3. p. q. 84. a. 10. ad 4. Ille tantum est irrisor, qui dum pœnitet, committit fienda: quod autem aliquis postea peccet. . . . non excludit, quod prima pœnitentia vera fuerit, nunquam enim veritas prioris actus excluditur per actum contrarium subsequentem, sicut enim verè currit, qui postea sedet, ita verè pœnituit, qui postea peccat. Simili prorsus modo loquuntur Magister l. 4. dist. 14. S. Bonav. in 4. dist. 14 p. 1. d. 4. Biel in 4. dist. 14 q. 3. aliique passim.

Inst. 2. Qui per duos dies caret febre tertiana, si die tertiâ in illam relabatur, non debet censeri fuisse liber ab illa, ergo etiam si aliquis per breve tempus non peccet si brevi pòst peccet, non debet censeri fuisse liber à voluntate peccandi. R. n. conseq. febris tertiana consistit in dispositione habituali causante in die tertiana novum accessum, voluntas peccandi non consistit

fitit

fistit in ejusmodi dispositione habituáli causante peccatum, sed in actuali volitione, quæ est peccatum: unde in hoc est similitudo, quod sicuti se habet febris causans novum accessum febrilem, ita suo modo se habeat habitus peccandi causans novum peccatum, sed in his est dissimilitudo, imprimis quod habitus peccandi sive inclinatio ad repetendum peccatum non sit ipsummet peccatum, deinde quod illi habitui peccandi possit resisti per liberam voluntatem non peccandi. Verbo, licet per pœnitentiam non tollatur habitus sive inclinatio ad peccatum, tamen per illam tollitur peccatum, quia pœnitentia est dispositio ad gratiam, quæ tollit peccatum.

Obj. 3. *Qui verè absolutus est, accipit gratiam, & cum ea omnes habitus supernaturales, qui non sunt otiosi, sed conferunt firmitatem, promptitudinem & delectationem in opere, quomodo ergo de illis, qui iterum statim relabuntur, judicabimus habere illos habitus? Ita Werlensis in Pseudopœn. c. 1. a. 3. n. 2. & 3. Malè supponi, quod habitus supernaturales dent facillè posse, nam tantùm dant simpliciter posse, uti suppono ex Scholastica, hinc cum gratia & habitibus supernaturalibus manet prior inclinatio naturalis habituū vitiosorum.*

1733. §. 4. Ut pœnitens prudenter judicetur habere sincerum dolorem & propositum, non est opus, ut credatur non relapsurus, quia propositum non consistit in hoc, quod pœnitens non sit amplius peccaturus, sed in eo, quod nunc habeat talem voluntatem non peccandi, ut cum ea, quamdiu permanebit, stare non possit voluntas peccandi, ut iterum dicam n. 1822. Hinc Gerson tr. 8. super Magnificat pat. tit.

tit. 3. meritò reprehendit eos Confessarios, qui pœnitentem interrogant, *Credis tu, quòd postmodum nunquam cades in tale peccatum?* Respondet, inquit, *ego fragilis, formido lapsum, non tamen volo nunc nec eligo casum: de futuro misericordie Dei me commendo, deprecans, ut me custodiat à peccato. Quòd si ceciderit fragilitas mea, deprecor, adjiciat, ut resurgam.*

§. 5. Signa sufficientia sinceri doloris sunt, 1734.

1. Si pœnitens dicat se statim post peccatum, aut in concione, esse tactum dolore & statuisse confiteri. Item se diu proposuisse confiteri, & post multam luctam tandem resolvuisse. 2. Si agnoscat & dicat se esse magnum peccatorem, aut ab initio graviora peccata confiteatur, aut se jam accuset de peccatis antehac voluntariè omiffis. 3. si sponte veniat & confiteatur gravia & occulta peccata. 4. Si confiteatur sollicitè etiam numerum & minutas circumstantias conans facere, ut omnia bene intelligantur. 5. Si desideret magnam pœnitentiam, aut illam alacriter suscipiat: si suâ sponte proponat vitare occasiones, injurias aliis ultro condonet; desideret, ut complices peccati etiam convertantur, optet pati ad satisfaciendum Deo offenso; gaudeat se à Deo puniri, ut ei satisfaciat; dicat, malle se mori, quàm posthac ita peccare &c. Ratio horum omnium est, quia si debeat judicari, quòd confiteatur ex Dei motione, etiam debet judicari habere dolorem & propositum, Deus enim non moveret ad confitendum, si non daret prærequisita, atqui talis, debet judicari confiteri ex Dei motione, nisi aliud manifestè constat, incredibile enim est, quòd ex motivo naturali vellet se ita confundere, peccata

Gata

cata occultissima aperiendo & se offerendo ad quamvis pœnam pro satisfactione : neque hoc est à natura, quæ ista fugit, ergo est ex Dei motione. Dixi, nisi aliud manifestè constet, nam si nihilominus nollet restituere ablata, deserere occasiones proximas, adhibere media necessaria, aliunde constaret deesse dispositionem necessariam.

1735. §. 6. Aliquis putavit signum deficientis doloris esse, si pœnitens subrideat, dum ad confitendum accedit, sed rectè negat *J. Sanch.* in *Select.* d. 31. n. 8., qui enim est hilaris animi, communiter subridet in quibuscumque actionibus, etiam seriis.

1736. §. 7. Serio proposito obstant quandoque occulti pravi affectus, quos in anima sua retinent pœnitentes, & se habere experientur, si se coram Deo & in conscientia interrogent, v. g. an si occurrerent ordinariæ occasiones, non manerent parati hoc vel illud agere aut negligere, admittere injustum lucrum, redire ad consortia, pericula &c. Ut propositum sit serium, debet voluntas ab his esse actu aversa, ita ut si nunc adesset occasio repetendi ista, nullâ ratione admitterent illorum desiderium vel in eis complacentiam. Præterea, inquit *Corn. à Lapide* in *Epist. Jacobi* c. 2. v. 13. multi retinent principia politica vitiosa, v. g. injuriam talione vindicandam; duellum, si offeratur, acceptandum, ne honor perdat; in conviviis cuiuslibet ad æquales haustus respondendum &c. hæc nunquam deponunt, ne in confessione quidem: hinc ad explorandam dispositionem animi & propositum non peccandi de cætero potest aliquando interrogari, v. g. nobilis, qui se

se accusat de acceptato duello pro salvando honore suo, an, si iterum esset in eadem aut simili occasione, adhuc veller acceptare: item sartor vel alius mechanicus, qui confitetur se die festo serviliter laborasse, ne lucrum amitteret, an, si rediret similis occasio, iterum laboraret &c.

Q. 249. Quas sententias sequi debeat Confessarius. Et universim, an debeat potius esse benignus quam rigidus cum pœnitentibus. R. §. 1. Confessarius tenetur sequi eas sententias, quæ sunt, imprimis pro valore Sacramenti, uti constat ex dictis l. 6. p. 1. à n. 104. Deinde, quæ sunt pro majori utilitate pœnitentis, agit enim vices Christi, qui hoc Sacramentum instituit eo fine, ut proficit pœnitentibus. Præterea si possit, debet sequi tutiores, nam sine justa causa velle se aut pœnitentem exponere periculo erroris, quantumvis materialis, est imprudentia: unde si pœnitens ostendat se paratum ad sequendum id, quod est probabilius vel tutius, tenetur Confessarius, per se loquendo, eum dirigere secundum opiniones probabiliores & tutiores. Quomodo autem Confessarius possit aut debeat aliquando se accommodare opinioni pœnitentis, dixi l. 1. à n. 443. potestque videri *aversa* hic q. 16. f. 12. qui in omnibus consentit.

§. 2. Non potest universaliter determinari, utraque opiniones, benignæ an rigidæ, hic & nunc fructuosius teneantur, sed attendendum est ad circumstantias, prudentia enim dicat, ut utar probabili & minus rigida, ubi non videtur profutura rigidior: E contra ut utar rigidâ, ubi sine incommodo fieri potest, secundum jam dicta. Et præscindendo ab opinione rigidior
vel

1737.

1738.